

Sygn. akt II UK 462/13

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z wniosku L. Ł.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.
o zasiłek chorobowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 4 lutego 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w T.
z dnia 23 maja 2013 r., sygn. akt IV Ua (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w T.)
na rzecz radcy prawnego M. U. 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z
urzędu, podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 23 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w T. w sprawie z wniosku L. Ł.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. o zasiłek chorobowy,
na skutek apelacji wnioskodawcy, jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z
urzędu do sporządzenia skargi konstytucyjnej przekazał Sądowi Rejonowemu w T.
(pkt I), odrzucił apelację w części dotyczącej żądania przywrócenia wnioskodawcy
do pracy w celu przyznania prawa do zasiłku chorobowego lub wypłaty
odszkodowania przez pracodawcę za drastyczne pogorszenie się stanu zdrowia
fizycznego i psychicznego, pozostawienie bez środków na wykup leków i życie,

zasądzenia kosztów procesu od pracodawcy, wypłacenia przez pracodawcę kwoty 173,22 zł za refundację leków i ukarania pracodawcy za wydanie z opóźnieniem świadectwa pracy oraz jego sprostowanie (pkt II) oraz oddalił apelację w pozostałej części (pkt III).

Powód zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód wskazał na potrzebę wykładni przepisów w zakresie: (-) „prawa do otrzymywania zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia przez osoby, którym zostało przyznane prawo do emerytury lub renty w świetle przepisu art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512)”; (-) „prawa do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron”.

Powód podniósł też, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania z uwagi na naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c., polegające na pozbawieniu powoda możliwości obrony swoich praw, w szczególności poprzez ustanowienie wbrew jego woli i niezgodnie z treścią jego wniosku pełnomocnika z urzędu w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, co spowodowało wyeliminowanie go z postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji. Artykuł 398⁴ k.p.c. określa wymogi formalne, jakim powinna odpowiadać skarga kasacyjna. Skarga kasacyjna powinna, poza spełnieniem wymagań przewidzianych dla pisma procesowego, zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części, przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie oraz wniosek o uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany (art. 398⁴ § 1 k.p.c.).

Istotą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia jest wykazanie przez skarżącego okoliczności, które podlegają rozważeniu przez Sąd Najwyższy podczas tzw. przedsądu, czyli wstępnego badania sprawy, mającego na celu stwierdzenie występowania jednej z przesłanek skargi, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Przesłankami tymi są: 1) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, 2) potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) nieważność postępowania lub 4) oczywista zasadność skargi. Podstawowym celem instytucji przedsądu jest bowiem rozważenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni.

We wniosku o przyjęcie skarżący wskazuje na potrzebę wykładni przepisów, wskazując przepis art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. 2014 r., poz. 159), zgodnie z którym „zasilek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy”. Nie wykazuje jednak, że wykładnia tego przepisu, budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zawiera się w zasadzie w zdaniu, że w ocenie skarżącego konieczne jest dokonanie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości. Powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania przez autora skargi, że na podstawie tych samych przepisów prawnych w różnych sprawach tego samego rodzaju podejmowane są rozbieżne rozstrzygnięcia sądowe, które nie znajdują przekonującego uzasadnienia w różnicach wynikających z ustaleń sądu dotyczących okoliczności faktycznych lub prawnych w tych sprawach. Konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które

prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a nadto przedstawienie przez skarżącego własnej propozycji interpretacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, niepublikowane; postanowienie SN z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, niepublikowane; postanowienie SN z dnia 30 stycznia 2003 r., I PZ 124/02, LEX nr 1130960; postanowienie SN z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, niepublikowane; postanowienie SN z dnia 28 grudnia 2004 r., I PK 181/04, niepublikowane; postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Uzasadnienie nie może też sprowadzać się do odesłania do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera zatem uzasadnienia spełniającego wymogi, o których mowa wyżej.

Odnosząc się zatem na marginesie do argumentów wskazanych w uzasadnieniu podstaw skargi kasacyjnej zauważyć można, że ze wskazanej wyżej regulacji art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa wynika, że prawo do zasiłku po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego nie przysługuje podmiotom objętym zakresem jej stosowania jedynie we wskazanych w niej przypadkach, w tym w przypadku gdy ubezpieczony, jak wynika to ze stanu faktycznego sprawy, ma ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy (wyrok Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2012 r., II UK 168/11, OSNP 2012 nr 23-24, poz. 297). Natomiast powoływana przez skarżącego uchwała składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 1996 r., II UZP 23/95, OSNP 1996 nr 24, poz. 376, podjęta została na gruncie art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. 1983 r. Nr 30, poz. 143 ze zm.), o brzmieniu odmiennym od art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Skarżący sformułował ponadto zarzut nieważności postępowania. Powód upatruje istnienia bezwzględnej przesłanki nieważności postępowania w tym, że wbrew jego woli i niezgodnie ze złożonym przez niego wnioskiem przed Sądem pierwszej instancji ustanowiono dla niego pełnomocnika z urzędu. Wskazać należy, że art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. czyniąc przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania nieważność postępowania ma na uwadze nieważność przed sądem odwoławczym, a nie przed sądem pierwszej instancji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12, LEX nr 1353433; z 29 stycznia 2013 r., V CSK 192/12, LEX nr 1293844).

Ponadto powód upatruje pozbawienia możliwości obrony swoich praw w ustanowieniu mu pełnomocnika z urzędu. Pozbawienie strony możliwości obrony jej praw, stanowiące przyczynę nieważności, obejmuje tylko te przypadki, gdy strona na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej nie mogła brać udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych posiedzeniach wyznaczonych na rozprawę przed wydaniem wyroku w danej instancji. Przy czym pozbawienie strony możliwości obrony jej praw, aby mogło stanowić przyczynę nieważności, musi być całkowite i w sposób bezwzględny wyłączające możliwość obrony (wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2013 r., II CSK 279/12, OSNC 2013 nr 7-8, poz. 96).

Przypadek taki w sprawie nie zaistniał. Powód we wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu zawartym w pozwie wskazał, że wnosi o ustanowienie pełnomocnika w celu ewentualnego wniesienia skargi konstytucyjnej (k. 2v. a.s.). Ponownie podkreślił to uzupełniając braki formalne wniosku w piśmie procesowym z 18 stycznia 2013 r. (k. 30 a.s.), w którym jednakże również wskazał, że wnosi o pełnomocnika „do złożenia kasacji od wydawanych wyroków (k. 31v. a.s.). Sąd Rejonowy postanowieniem z 21 stycznia 2013 r. ustanowił dla powoda adwokata do reprezentowania go w sprawie (k. 55 a.s.). O wyznaczeniu pełnomocnika z urzędu Okręgowa Rada Adwokacka w T. powiadomiła Sąd pismem, które wpłynęło w dniu 31 stycznia 2013 r. (k. 75 a.s.). Zarządzeniem wyznaczono termin rozprawy na dzień 19 marca 2013 r. (k. 76 a.s.), o czym zawiadomiono pełnomocnika powoda (k. 76, 78, 86 a.s.). Z uwagi na to, że powód w piśmie procesowym z 13 lutego 2013 r. (k. 89 a.s.) wskazał, że wnosił o ustanowienie pełnomocnika z urzędu wyłącznie w celu wniesienia skargi konstytucyjnej i skargi kasacyjnej, Sąd Rejonowy postanowieniem z 22 lutego 2013 r. uchylił postanowienie o ustanowieniu adwokata z urzędu, oddalił wnioski o ustanowienie adwokata do sporządzenia skargi kasacyjnej i skargi konstytucyjnej jako przedwcześnie (k. 90 a.s.).

Zawiadomiono również powoda o wyznaczonym terminie rozprawy (k. 92, 94, 101 a.s.), na której powód się też stawiał (k. 159 a.s.).

Brak jest zatem również w tym zakresie przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 15 i § 16 w związku z § 2 ust. 3 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490).